

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 19ο - ΑΡΙΘΜ. 404

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1988

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

- 'Η έορτή τής 'Ινδίκτου στά Πατριαρχεία 2
- Μήνυμα του Οίκουμενικού Πατριάρχου στό Π.Σ.Ε.
έπ'εύκαιρία τής 40ής έπετείου από τής ιδρύσεως
του 2

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- 'Επίσκεψη του Καθολικού Γεωργίας στό 'Ορθόδοξο
Κέντρο του Οίκουμενικού Πατριαρχείου στό Σαμπεζύ ... 5
- 'Ο έορτασμός τής 40ετηρίδος του Π.Σ.Ε.
'Η όρθόδοξη συμμετοχή 8

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- Κοινό κείμενο τής Διεθνούς Μικτής 'Επιτροπής
έπί του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ των 'Εκκλησιών
'Ορθόδοξου καί Ρωμαιοκαθολικής (Νέο Βάλαμο,
26 'Ιουνίου 1988 9

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
TÉLÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νά ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευομένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλήν ἑνδειξὴν τῆς προελεύσεως.

Χριστιανισμό" καθώς και επίσκεψη στη Βέρνη και επίσημη ύποδοχή από την Όμοσπονδία των Έλβετικών Προτεσταντικών Έκκλησιών.

- Ό έορτασμός της 40ετηρίδος του Π.Σ.Ε. Ό όρθόδοξη συμμετοχή.

Όπό 10 έως 20 Αύγουστου 1988 έωρτάσθη έφέτος ή 40ετία από της ιδρύσεως του Π.Σ.Ε., δύο δέ πανηγυρικές εκδηλώσεις - ή πρώτη στο Άννόβερο της Δ. Γερμανίας (Κυριακή, 14 Αύγουστου), ή δεύτερα στο Άμστερνταμ της Όλλανδίας, πόλη στην οποία τό 1948 εκηρύχθη επίσημως ή ίδρυση του Διεθνούς αυτού εκκλησιαστικού Όργανισμού (Κυριακή, 21 Αύγουστου) - προέβλεπαν επισήμως την σημασία του έορταζόμενου γεγονότος.

Κατά την τελετή στο Άννόβερο - στην οποία προέστη ό Μητροπολίτης Νέου Δελχί της Συρο-μαλαβαρικής Έκκλησίας Μάρ Γρηγόριος, μέλος του Προεδρείου του Π.Σ.Ε. - ώμίλησε πρώτος ό Γεν. Γραμματέας του Συμβουλίου Δρ Emilio Castro, ό οποίος έτόνισε ότι τό Συμβούλιο προσπαθεί νά συνδυάση κατά την δραστηριότητά του την ανάζήτηση της χριστιανικής ένότητας μέ την κοινωνική διάσταση του ευαγγελικού μηνύματος, τό οποίο είναι μήνυμα ζωής για όλους τους κατατρεγμένους του κόσμου τούτου. Τό μήνυμα της Α.Θ. Παναγιότητος του Οίκουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου άνέγγινε ό Μ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Τσέτσης, μόνιμος Άντιπρόσωπος του Οίκουμενικού Πατριαρχείου στο Π.Σ.Ε.

Ότό Άννόβερο συνήλθε επίσης, από 10 έως 20 Αύγουστου, υπό την προεδρία του Δρος Η.Ι. Held, ή Κεντρική Έπιτροπή του Συμβουλίου στην 39η τακτική της συνεδρία. Μετά την έναρκτήριο συνεδρία - κατά την οποία έχαιρέτησε τούς συνέδρους έκ μέρους του Οίκουμενικού Πατριάρχου ό Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Αύγουστίνος - ή Έπιτροπή ήσχολήθη μέ την προετοιμασία της Ζ' Γενικής Συνελεύσεως του Π.Σ.Ε., ή οποία θά συνέλθη τό 1991 (7-20 Φεβρουαρίου), στην Καμπέρρα της Αυστραλίας και θά συζητήσει τό θέμα: "Έλθέ, Πνεύμα Άγιον, και ανακαίνισον πάσαν την κτίσιν". Ιδιαίτερη προσπάθεια κατεβλήθη για την αύξηση της όρθοδόξου συμβολής στη Συνέλευση μέ ποσοστό 250/ο (έναντι 200/ο της Στ' Γεν. Συνελεύσεως στο Βανκούβερ). Στα πλαίσια του έπιλεγέντος θέματος άπεφασίσθη ή εκπόνηση κειμένου περί της φύσεως της ένότητος, την οποία έπιζητεί νά προωθήση τό Π.Σ.Ε., καθώς και ή συνέχιση του διαθρησκειακού διαλόγου. Ός προς τό τελευταίο όμως τούτο σημείο, και μέ παρέμβαση του Οίκουμενικού Πατριαρχείου, άπερρίφθη ή πρόταση νά κληθούν και εκπρόσωποι άλλων θρησκευμάτων ως όμιληταί της προσεχούς Γεν. Συνελεύσεως. Άλλες ένδιαφέρουσες αποφάσεις πού έλήφθησαν άνεφέροντο στο ρόλο της Έκκλησίας στα πλαίσια της σημερινής κοινωνίας, στην ιεραποστολή, στην ίδρυση παγκοσμίου όμοσπονδίας θεολογικών Σχολών, στη θέση της γυναικός στην Έκκλησία (μέ παρεμβάσεις-έπιφυλάξεις των Όρθοδόξων: Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Χρυσόστομου, Άρχιεπισκόπου Σμολένσκ κ. Κυρίλλου, Μ. Πρωτοπρεσβυτέρου π. Γεωργίου Τσέτση), οι οποίοι υπεγράμμισαν τίς δυσμενείς θεολογικές και έκκλησιολογικές έπιπτώσεις του φεμινιστικού κινήματος επί της καθ' όλου οίκουμενικής κινήσεως) κ.λπ.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- Κοινό κείμενο της Διεθνούς Μικτής Έπιτροπής επί του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ των Έκκλησιών Όρθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής (Νέο Βάλαμο, 26 Ιουνίου 1988).

Ό Η Διεθνής Μικτή Έπιτροπή επί του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ των Έκκλησιών Όρθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής ένέκρινε, κατά την 5ην έν ολομελεία συνεδρία της (Νέο Βάλαμο, 19-27 Ιουνίου 1988), νέο κοινό κείμενο, τό οποίο φέρει τόν τίτλο: "Τό μυστήριο της ιερωσύνης έν τη μυστηριακή δομή της Έκκλησίας, και ιδία ή αποουδαιότης της άποστολικής διαδοχής διά τόν άγιασμόν και την ένότητα του λαού του Θεού".

Τό θέμα τούτο είχεν έπιλεγθί υπό της Μικτής Έπιτροπής κατά την 3η έν ολομελεία συνεδρία της (Κρήτη, 1984). Άμέσως κατόπιν (1984-1985) τό ίδιο αυτό θέμα είχε μελετηθή παραλλήλως και από τίς τρεις ύποεπιτροπές της Μικτής Έπιτροπής. Τόν Ιούνιο 1985, στο Όρολε της Πολωνίας, ή Μικτή Συντονιστική Όμάς της Μικτής Έπιτροπής είχε έπεξεργασθί, επί τη βάσει των μελετών των τριών Υποεπιτροπών, μία όργανική σύνθεση των τριών κειμένων πού της ύπεβλήθησαν.

Τό πρώτο αυτό σχέδιο ένιαίου κειμένου ύπεβλήθη τότε στην 5η έν ολομελεία συνεδρία της Έπιτροπής. Έπρόκειτο για κείμενο, τό οποίο ήταν ήδη άρκετά άνεπτυγμένο και βελτισμένο. Παρά ταύτα, τά μέλη της Έπιτροπής θέλησαν νά έπανεξετάσουν και συζητήσουν όλες τίς παραγράφους του κειμένου μία προς μία. Έφθασαν έτσι στην όμόφωνη έγκρισή του.

Πρόκειται για τό τρίτο κείμενο πού παρουσιάζει ή Διεθνής Μικτή Έπιτροπή επί του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ των Έκκλησιών Όρθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής, στην οποία, ως γνωστόν, μετέχουν και οι 14 αυτόκέφαλες και αυτόνομες Όρθόδοξες Έκκλησίες και ή οποία ιδρύθη την 30ή Νοεμβρίου 1979 κατά την διάρκεια της έπισκέψεως της Α.Α. του Πάπα Ιωάννου-Παύλου του Β' στον Οίκουμενικό Πατριάρχη Δημήτριο τόν Α'.

Τό κείμενο επί του μυστηρίου της ιερωσύνης και της άποστολικής διαδοχής παρουσιάζει στενή θεολογική συνοχή μέ τά δύο άλλα, ήδη όμοσιευμένα από την Έπιτροπή, κείμενα: "Τό μυστήριο της Έκκλησίας και της Έυχαριστίας υπό τό φώς του μυστηρίου της Άγίας Τριάδος" (Μόναχο, 1982) και "Πίστις, μυστήρια και ένότης της Έκκλησίας" (Μπάρι, 1987).

Πράγματι, ή Έπιτροπή είχε έπιλέξει ως θέμα της πρώτης φάσεως του Διαλόγου την μελέτη των μυστηρίων και της σχέσεώς των προς την ένότητα της Έκκλησίας. Όθελε έτσι νά δώση στην εργασία της εύθύς έξ άρχής θετική μέθοδο, έφ' όσον άπεφασίζε νά λάβη ως σημείο έκκινήσεως των άναζητήσεών της τά κοινά σημεία πού ένώνουν Όρθοδόξους και Ρωμαιοκαθολικούς.

Κατωτέρω δημοσιεύομε τό κείμενο του Νέου Βάλαμο στην ελληνική του μορφή.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΕΝ ΤΗ ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
καί ἰδίᾳ ἡ σπουδαιότης τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς
διὰ τὸν ἁγιασμόν καί τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ

Εἰσαγωγή

(1) Ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ μας ἐξέφρασε τὴν ἀποψὶν τῆς περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνίας πίστεως καί μυστηρίων, ἐκδηλουμένης κατὰ κύριον τρόπον ἐν τῇ εὐχαριστιακῇ ἱερουργίᾳ, ἐπιλαμβανόμεθα νῦν τοῦ κεφαλαιώδους θέματος τῆς θέσεως καί τοῦ ρόλου τοῦ ιερατικοῦ λειτουργήματος ἐν τῇ μυστηριακῇ δομῇ τῆς Ἐκκλησίας. Θὰ ἐξετάσωμεν λοιπὸν τὸ μυστήριον τῆς ἱερωσύνης καί ἐπίσης τὴν χειροτονίαν εἰς ἕνα ἕκαστον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης, ἥτοι τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ πρεσβυτέρου καί τοῦ διακόνου. Στηριζόμεθα πράγματι ἐπὶ τῆς βεβαιότητος, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας μας ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ εἶναι θεμελιώδης διὰ τὸν ἁγιασμόν καί διὰ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

(2) Αἱ Ἐκκλησίαι μας δέχονται, ὅτι ἡ ἱερωσύνη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθιστᾷ παρούσαν τὴν ἱερωσύνην αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης ὁ Χριστὸς καλεῖται ἀπόστολος, προφήτης, ποιμὴν, ὑπηρέτης, διάκονος, διδάσκαλος, ἱερεὺς, ἐπίσκοπος. Ἡ κοινὴ μας παράδοσις ἀναγνωρίζει ἐπίσης τὸν στενὸν δεσμόν, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει μεταξύ τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ καί τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

(3) Ἡ τοιαύτη ἀντίληψις ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρήσωμεν τὸν Χριστὸν κενωρισμένως ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ οἰκονομίᾳ. Ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ του εἶναι καί ἐσχατολογικῆς φύσεως, ἐφύσιν τὸ Πνεῦμα εἶναι ὁ ἀρραβὼν τῆς πλήρους πραγματοποιήσεως τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ κόσμου.

(4) Ἐντὸς αὐτῆς τῆς προοπτικῆς ἡ Ἐκκλησία ἐμφανίζεται ὡς ἡ κοινότης τῆς Νέας Διαθήκης, τὴν ὁποῖαν συνάγει περὶ ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί οἰκοδομεῖ ὡς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα. Διὰ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν ἐν τῇ ἱστορίᾳ καί ἐπιτυχάνει δι' αὐτῆς τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

(5) Ἐφόσον ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπόμενον εἶναι ὅτι ἡ ἱερωσύνη του ἀσκεῖται ἐν αὐτῇ. Ἡ ἱερωσύνη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν εἶναι διάφορος τῆς ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ πηγάζει ἐξ αὐτῆς. Ἐφόσον τὸ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἀποσταλέν Πνεῦμα ζωογονεῖ τὴν Ἐκκλησίαν, ἔπεται ὅτι ἡ ἱερωσύνη ἀποβαίνει καρποφόρος διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Περιλαμβάνει αὐτὴ πράγματι πλῆθος λειτουργημάτων, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν τὰ μέλη τῆς κοινότητος, συμφώνως πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν χαρισμάτων πού λαμβάνουν ὡς μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὁρισμένα αὐτῶν τῶν μελῶν λαμβάνουν διὰ τῆς χειροτονίας καί ἀσκοῦν τὸ εἰδικὸν λειτουργήμα τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ πρεσβυτέρου καί τοῦ διακόνου. Ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει χάρις εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος χορηγούμενα λειτουργήματα ἢ ἱερωσύνη ἐπίσης ὑπάρχει χάρις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δηλαδή δὲν νοεῖται ἐκτός ἢ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς κοινότητος.

Α. Ὁ Χριστὸς καί τὸ Ἅγιον Πνεῦμα

(6) Τὸ αἰωνίως ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον καί ἐν Υἱῷ ἀναπαυόμενον Πνεῦμα, προητοίμασε τὴν φανέρωσιν τοῦ Χριστοῦ καί ἐτελείωσεν αὐτήν. Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ θάνατος καί ἡ ἀνάστασις του συνετελέσθησαν πράγματι συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Κατὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ ὁ Πατὴρ διὰ τῆς φανερώσεως τοῦ

Ἁγίου Πνεύματος ἐγκαινιάζει τὴν ἀποστολὴν τοῦ Υἱοῦ. Τὸ Πνεῦμα τοῦτο εἶναι παρὼν εἰς τὴν ἀποστολὴν του, δηλαδή εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Σωτηρίας, εἰς τὴν φανέρωσιν τῆς ἐλευσεως τῆς Βασιλείας, εἰς τὴν παροχὴν μαρτυρίας περὶ τοῦ Πατρὸς. Ἐν τῷ αὐτῷ πάλιν Πνεύματι ὁ Χριστὸς, ὡς ὁ μόνος Ἱερεὺς τῆς Νέας Διαθήκης, ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του καί διὰ τοῦ Πνεύματος τούτου ἐδόξασθη.

(7) Μετὰ τὴν Πεντηκοστήν, οἱ ἐπιφορτισμένοι μέ τὴν ἱερωσύνην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πού εἶναι τὸ Σῶμα του, μόνον πάλιν ἐν τῷ Πνεύματι δύνανται νὰ ἀσκήσουν τὰς πράξεις ἐκεῖνας πού ὁδηγοῦν τὸ Σῶμα εἰς τὴν πλήρη του αὐξίτην. Τόσον ἐν τῇ ἀποστολῇ τοῦ Χριστοῦ ὅσον καί ἐν ἐκείνῃ τῆς Ἐκκλησίας, ἐνεργεῖ τὸ ἐν καί τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, παραμένον μεθ' ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας.

(8) Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἱερωσύνη πρέπει νὰ βιοῦται ἐν ἀγιότητι, χάριν τοῦ ἁγιασμοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Διὰ νὰ δυνηθῇ ὁλόκληρος ἡ Ἐκκλησία καί δὴ οἱ ἔχοντες τὴν ἱερωσύνην νὰ συμβάλουν πρεπόντως εἰς "τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ", αἱ διάφοροι διακονίαι καθίστανται δυναταὶ διὰ πλῆθους χαρισμάτων (Ἐφ. 4,11-12· πρβλ. Α' Κορ. 12,4-8· Ρωμ. 12,4-8).

(9) Τὸ καινὸν τῆς ἱερωσύνης τῆς Ἐκκλησίας ἔγκειται ἐν τούτῳ: ὁ Χριστὸς, διάκονος Θεοῦ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, εἶναι παρὼν διὰ τοῦ Πνεύματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῷ σῶματι αὐτοῦ, ὅπου τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ. Κατὰ τὸν μυστηριακὸν τοῦτον τρόπον πρέπει νὰ κατανοηθῇ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς μέχρι τῆς Παρουσίας. Τὸ λειτουργήμα τῆς Ἐκκλησίας καθ' ἑαυτὸ εἶναι μυστηριακῆς φύσεως.

(10) Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι καί ἐσχατολογικὴ. Ὅπου ἐνεργεῖ τὸ Πνεῦμα, ἀποκαλύπτει εἰς τὸν κόσμον τὴν παρουσίαν τῆς Βασιλείας ἐν τῇ δημιουργίᾳ. Ἐνταῦθα εἶναι ἐρριζωμένη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱερωσύνη.

(11) Ἡ ἱερωσύνη αὐτὴ εἶναι μυστηριακῆς φύσεως. Ἡ λέξις "μυστηριακῆς" ἐνταῦθα ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ υπογραμμίσῃ ὅτι κάθε λειτουργήμα συνδέεται μέ τὴν ἐσχατολογικὴν πραγματικότητα τῆς Βασιλείας. Ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς ἀρραβὼν τῶν ἐσχάτων, πηγάζουσα ἐκ τοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, προσφέρεται κατὰ μυστηριακὸν τρόπον δι' αἰσθητῶν μέσων. Ἡ λέξις "μυστηριακός" δηλοῖ ἐπίσης, ὅτι ὁ λειτουργὸς εἶναι μέλος τῆς κοινότητος, προικισθὲν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέ ἴδιον λειτουργήμα καί ἴδιαν ἔξουσίαν διὰ νὰ συνάξῃ αὐτὴν καί διὰ νὰ προστῇ, ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, τῶν πράξεων δι' ὧν τελεῖ αὐτὴ τὰ σωτηριώδη μυστήρια. Αὐτὴ ἡ ἀποψις περὶ μυστηριακότητος τῆς ἱερωσύνης στηρίζεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἐκεῖνος πού καθίσταται παρὼν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος ἀπέστειλεν εἰς αὐτήν.

(12) Ὁ χαρακτὴρ αὐτὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερωσύνης διαφαίνεται περαιτέρω καί εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὰ λειτουργήματα σκοπὸν ἔχουν νὰ ὑπηρετήσουν τὸν κόσμον, ὁδηγοῦντα αὐτόν εἰς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν του, τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτοτρόπως, διὰ τῆς συγκροτήσεως τῆς ἐσχατολογικῆς κοινότητος, τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἱερωσύνη τῆς Ἐκκλησίας ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ κόσμου.

(13) Ἡ συνηγμένη ἐν Πνεύματι κοινότης περὶ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ τὴν ἱερωσύνην του διὰ τὸν κόσμον, ἔχει τὸ θεμέλιόν της ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ,

ὄντος ἀκρογωνιαίου λίθου (Ἐφ. 2,20) καί ἐπὶ τῆς κοινότητος τῶν Δώδεκα. Ὁ ἀποστολικὸς χαρακτήρ τῶν Ἐκκλησιῶν καί τῆς ἱερωσύνης των γίνεται κατανοητὸς ἐντὸς τῶν δεδομένων τούτων.

(14) Οἱ Δώδεκα ἄφ' ενός μὲν εἶναι οἱ μάρτυρες τῆς ἱστορικῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ, τῆς ἱερωσύνης του καί τῆς ἀναστάσεώς του. Ἀφ' ἑτέρου δέ, ὡς συνδεδεμένοι μὲ τὸν δοξασθέντα Χριστόν, συνδέουν κάθε κοινότητα μετὰ τῆς κοινότητος τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱερωσύνη ὀνομάζεται ἀποστολική, διότι ἀσκεῖται ἐν συνεχείᾳ καί πιστότητι πρὸς ὅ,τι ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καί παρεδόθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων. Ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης ἀποστολική, διότι ἡ εὐχαριστιακὴ σύναξις, εἰς τὴν ὁποίαν προκάθεται ὁ λειτουργός, εἶναι μία πρόγευσις τῆς τελικῆς κοινότητος μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὴν διπλὴν αὐτὴν σχέσιν, ἡ ἱερωσύνη τῆς Ἐκκλησίας παραμένει σταθερῶς συνδεδεμένη πρὸς ἐκείνην τῶν Δώδεκα καί, δι' αὐτῶν, πρὸς ἐκείνην τοῦ Χριστοῦ.

Β. Ἡ ἱερωσύνη ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς σωτηρίας

(15) Ὅλη ἡ θεία οἰκονομία κορυφούται εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ, τὸ κήρυγμα, τὸ Πάθος, τὴν ἐνδοξὸν Ἀνάστασιν, τὴν Ἀνάληψιν καί τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν. Ὁ Χριστὸς ἐνεργεῖ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι. Οὕτως ἐθεμελιώθη ἡ ἀποκατάστασις τῆς κοινωνίας Θεοῦ καί ἀνθρώπου διὰ παντός.

(16) Συμφώνως πρὸς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν, ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ θανάτου του ἀπέβη ὁ μόνος μεσίτης τῆς καινῆς Διαθήκης (Ἐβρ. 9,15) καί, ἔχων εἰσέλθει ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος (Ἐβρ. 9,12), εἶναι διὰ παντός ἐν ᾧ οὐμῶν ὁ μοναδικὸς καί αἰώνιος μέγας Ἀρχιερεὺς τῆς καινῆς Διαθήκης, ἵνα "ἐμφανισθῇ τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν" (Ἐβρ. 9,24) καί προσφέρῃ τὴν ἑαυτοῦ θυσίαν (Ἐβρ. 10,12).

(17) Ἀοράτως παρὼν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ πεμφθέντος Ἀγίου Πνεύματος, παραμένει ὁ Χριστὸς ὁ μοναδικὸς μέγας αὐτῆς Ἀρχιερεὺς. Ἐν Αὐτῷ, θύτῃ καί θύματι, πάντες ὁμοῦ, ποιμένες καί ποιμαινόμενοι, συγκροτοῦν "γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸν εἰς περιποίησιν" (Α' Πέτρ. 2,9· πρβλ. Ἀποκ. 5,10).

(18) Ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ὡς μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μετέχουν τῆς ἱερωσύνης αὐτοῦ, καλούμενα νὰ γίνουν "θυσία ζῶσα, ἁγία, εὐάρεστος τῷ Θεῷ" (Ρωμ. 12,1· πρβλ. Α' Πέτρ. 2,5). Ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστὸς κατέστησεν εἰς τόπον καί τύπον αὐτοῦ τοῦ Ἀποστόλους, τοὺς ὁποίους ἐξέλεξεν ἐκ τοῦ λαοῦ, ἐφωδίασε μὲ τὸ κύρος καί τὴν αὐθεντίαν αὐτοῦ καί ἐνίσχυσε μὲ τὴν Χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Τό ἔργον καί τὴν ἀποστολήν τῶν Ἀποστόλων συνεχίζουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ ἐπίσκοποι μὲ τοὺς περὶ αὐτοὺς πρεσβυτέρους καί διακόνους, καθιστάμενοι διὰ τῆς χειροτονίας διαδόχοι τῶν Ἀποστόλων καί κατευθύνοντες τὸν λαὸν εἰς νομὰς σωτηρίας.

(19) Περὶ τὸν δοξασθέντα Κύριον οἱ Δώδεκα μαρτυροῦν τὴν παρουσίαν τῆς ἡδὴ ἀρξαμένης Βασιλείας, ἡ ὁποία θά φανερωθῇ πλήρως κατὰ τὴν δευτέραν ἔλευσιν. Ὁ Χριστὸς ὄντως ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς, ὅτι θά καθήσουν ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες μετὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ (Ματθ. 19,28).

(20) Ἐπειδὴ οἱ Δώδεκα ὑπῆρξαν ἱστορικοὶ μάρτυρες ὅσων ἔπραξεν ὁ Κύριος, διὰ τοῦτο ἡ ἱερωσύνη των εἶναι μοναδική καί ἀναντικατάστατος. Ὅ,τι ἐθεμελίωσαν οὗτοι ἔμεινεν, ὡς ἐκ τούτου, τεθεμελιωμένον διὰ παντός

καί οὐδεὶς εἰς τὸ μέλλον θά ἡμπορῇ νὰ οἰκοδομήσῃ εἰμὴ ἐν τῷ θεμελίῳ αὐτῶν τοῦτῃ (Ἐφ. 2,20· Ἀποκ. 21,14).

(21) Ἀλλὰ συγχρόνως οἱ ἀπόστολοι παραμένουν τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ διὰ τῶν αἰώνων διάρκειᾳ αὐτῆς, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἡ ἀποστολή, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου, νὰ παραμένῃ ἀκόμη ὁρατὴ καί ἐνεργὸς, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐπισημοῦς τοῦ Κυρίου (πρβλ. Ματθ. 18,18 καί ἡδὴ 16,19).

(22) Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ Ἐκκλησία, διὰ τῆς ὁποίας ἐνεργεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τὸ κατ' ἐξοχήν μυστήριον, τὸν ἀρραβῶνα τῆς φανερώσεως τῶν ἐσχάτων πραγματικότητων, τὴν πρόγευσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καί Πατρός, τῆς τελικῆς φάσεως ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

(23) Εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία, εὐρίσκει τὴν θέσιν της ἡ διὰ τῆς χειροτονίας χορηγούμενη ἱερωσύνη, δοθεῖσα δι' αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν. Αὕτη συνιστᾷ κατ' ἐξοχήν χαρισματικὴν διακονίαν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Εὐρίσκεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς συνεχοῦς ζωῆς καί ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, δηλαδή τῆς ἐν τῷ Χριστῷ ἐνότητος πάντων τῶν πιστῶν, ζώντων καί τεθνεώτων, τῶν μαρτύρων, τῶν ἁγίων, τῶν δικαίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Γ. Τὸ λειτουργῆμα τοῦ ἐπισκόπου, πρεσβυτέρου καί διακόνου

(24) Κατὰ τὴν τέλει τῆς Εὐχαριστίας, ἡ ὅλη σύναξις, ἕκαστος κατὰ τὴν τάξιν του, εἶναι "λειτουργός" τῆς κοινωνίας, καί τοῦτο μόνον δυνάμει τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. "Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καί ὁ αὐτός Κύριος (...)" ἐκάστω δέ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον" (Α' Κορ. 12,5-7). Αἱ διάφοροι διακονίαι συγκλίνουν εἰς τὴν εὐχαριστιακὴν σύναξιν, εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὁποίας χορηγοῦνται. Ἐν τούτοις ἡ διαφορότης των ἐκτείνεται ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς ζωῆς τῆς κοινότητος: πιστότης εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐμμονὴ ἐν τῇ ὁμονοίᾳ καί τῇ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ, μαρτυρία ἐνώπιον τῶν "ἐξωθεν", αὐξήσις εἰς ἀγιότητα, προσκαρτέρησις ἐν τῇ προσευχῇ, μέριμνα ὑπὲρ τῶν πενήτων.

(25) Κορυφούμενη ἐν τῇ τελέσει τῆς εὐχαριστίας, ὅπου ὁλοκληροῦται ἡ χριστιανικὴ μῆσις, διὰ τῆς ὁποίας πάντες καθίστανται ἐν σῶμα Χριστοῦ, ἡ ἱερωσύνη τοῦ ἐπισκόπου, εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁλότητος τῶν χαρισμάτων καί διακονιῶν πού γεννᾷ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι διακονία τοῦ προεστώτος διὰ τὴν συναγωγὴν εἰς ἐνότητα. Πράγματι ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία, προικισμένη μὲ τὴν ποικιλίαν τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος, ἔχει εἰς τὸ κέντρον της τὸν ἐπίσκοπον, ἡ μετὰ τοῦ ὁποίου κοινωνία πραγματοποιεῖ τὴν ἐνότητα πάντων καί ἐκφράζει τὴν πληρότητα τῆς Ἐκκλησίας.

(26) Ἡ ἐνότης αὐτῆς τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀδιαχώριστος ἀπὸ τὴν καθολικὴν κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν. Εἶναι ἀπαραίτητον διὰ μίαν Ἐκκλησίαν νὰ εὐρίσκηται εἰς κοινωνίαν μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ κοινωνία αὕτη ἐκφράζεται καί πραγματοποιεῖται τόσον ἐντὸς τοῦ ἐπισκοπικοῦ συλλόγου ὅσον καί διὰ μέσου αὐτοῦ. Διὰ τῆς χειροτονίας του, ὁ ἐπίσκοπος καθίσταται λειτουργός μιᾶς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωπεῖ ἐντὸς τῆς καθολικῆς κοινωνίας.

(27) Ἡ ἐπισκοπικὴ χειροτονία, ἡ ὁποία κατὰ τοὺς κανόνας τελεῖται τουλάχιστον ὑπὸ δύο ἢ τριῶν ἐπισκόπων, ἐκφράζει τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς τοῦ ἐκλεγέντος: εἰσάγει αὐτόν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἐπισκόπων. Ἐν τῇ χειροτονίᾳ οἱ ἐπίσκοποι ἀσκοῦν τὸ λειτουργημὰ των ὡς

μαρτύρων της κοινωνίας εν τη άποστολική πίστει καί τη μυστηριακή ζωή, όχι μόνον ως προς τόν χειροτονούμενον υπ'αυτών, αλλά καί ως προς τήν 'Εκκλησίαν της οποίας αυτός θά εἶναι ἐπίσκοπος. Τό βασικόν στοιχείον διά τήν ἐνσωμάτωσιν τοῦ νεοεκλεγέντος εἰς τήν ἐπισκοπικὴν κοινωνίαν εἶναι ὅτι αὐτὴ πραγματοποιεῖται διά τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ, δυνάμει τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, κατὰ τήν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν.

Ἐνταῦθα ἀσχολούμεθα μόνον μέ τό θέμα τῆς χειροτονίας ὑπό τήν μυστηριακὴν αὐτῆς πλευράν. Τά προβλήματα πού προκύπτουν ἐκ τοῦ τρόπου ἐκλογῆς θά ἐξετασθῶν βραδύτερον.

(28) Ἡ ἐπισκοπικὴ χειροτονία χορηγεῖ εἰς τόν λαμβάνοντα αὐτήν διά τῆς δωρεᾶς τοῦ 'Αγίου Πνεύματος τήν πληρότητα τῆς ἱερωσύνης. Κατὰ τήν χειροτονίαν, ἡ συλλειτουργία τῶν ἐπισκόπων ἐκφράζει τήν ἐνότητα τῆς 'Εκκλησίας καί τήν ταυτότητα αὐτῆς πρὸς τήν ἀποστολικὴν κοινότητα. Οὗτοι ἐπιθέτουν τὰς χεῖρας καί ἐπικαλοῦνται τό 'Άγιον Πνεῦμα ἐπὶ τοῦ μέλλοντος νά χειροτονηθῇ, ὡς μόνον ἀρμόδιοι νά χορηγήσουν εἰς αὐτόν τό ἐπισκοπικόν λειτουργήμα, πάντοτε ὅμως ἐντός τῶν πλαισίων τῆς προσευχομένης κοινότητος.

(29) Διά τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, ὁ ἐπίσκοπος ἔχει ὅλας τὰς ἀναγκαῖας ἐξουσίας διά τήν ἐκπλήρωσιν τοῦ λειτουργήματός του. Οἱ κανονικοὶ ὅροι ἀκκήσεως αὐτοῦ τοῦ λειτουργήματος καί ἡ ἐγκατάστασις τοῦ ἐπισκόπου εἰς τήν τοπικὴν ἐκκλησίαν θά συζητηθοῦν περαιτέρω ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ.

(30) Ἡ χορηγούμενη δωρεὰ καθιστᾷ κατὰ τρόπον ὁριστικόν εἰς τήν διακονίαν τῆς 'Εκκλησίας τόν λαμβάνοντα ταύτην. Πρόκειται περὶ παραδοσιακῆς διδασκαλίας τόσον εἰς τήν Ἀνατολήν ὅσον καί εἰς τήν Δύσιν, ἐπιβεβαιουμένης ἐκ τοῦ ὅτι εἰς περίπτωσιν καθαιρέσεως ἐπισκόπου, μετὰ ἐνδεχομένην ἀποκατάστασιν αὐτοῦ, δέν ἐπαναλαμβάνεται ἡ χειροτονία. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ὅπως καί ἐφ'ὅλων τῶν θεμελιωδῶν σημείων πού ἀφοροῦν εἰς τήν χειροτονίαν, αἱ 'Εκκλησίαι μας ἔχουν κοινὴν διδασκαλίαν καί πράξιν, ἔστω καί ἐάν εἰς ὠρισμένας κανονικάς καί πειθαρχικάς περιπτώσεις, ὅπως εἰς ἐκείνην τῆς ἀγαμίας τοῦ κλήρου, ἡμποροῦν τὰ ἔθνη νά διαφέρουν διά ποιμαντικούς καί πνευματικούς λόγους.

(31) Ἀλλά ἡ ἱερωσύνη ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ ἀσκεῖται διά ποικίλων λειτουργημάτων. Ταῦτα ὑπάρχουν ἐν ἀλληλεξαρτήσει: οὐδέν δύναται νά ὑποκαταστήσῃ ἄλλο. Τοῦτο ἰσχύει κυρίως διά τὰ θεμελιώδη λειτουργήματα τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ διακόνου, καί τὰ λειτουργήματα τῶν λαϊκῶν, τὰ ὁποῖα δομοῦν τήν εὐχαριστιακὴν κοινότητα.

(32) Καθ'ὅλην τήν ἱστορίαν τῶν 'Εκκλησιῶν μας αἱ γυναῖκες διεδραμάτισαν θεμελιώδη ρόλον, περὶ τοῦ ὁποίου μαρτυροῦν ὅχι μόνον ἡ Παναγία Θεομήτωρ, αἱ γνωσταὶ ἄγιοι γυναῖκες τῆς Καινῆς Διαθήκης καί αἱ τιμώμεναι ὡς Ἅγιοι παλῦάριθμοι γυναῖκες, ἀλλά καί τόσαι ἄλλαι γυναῖκες πού διηκόνησαν τήν 'Εκκλησίαν μέ ποικίλους τρόπους μέχρι τῆς ἐποχῆς μας. Τὰ ἰδιαίτερα τῶν χαρίσματα εἶναι πολὺ σπουδαῖα διά τήν οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλά αἱ 'Εκκλησίαι μας παραμένουν πισταὶ εἰς τήν ἱστορικὴν καί θεολογικὴν παράδοσιν, συμφώνως πρὸς τήν ὁποίαν δέν χειροτονοῦν παρὰ μόνον ἄνδρας εἰς τό ἱερατικόν λειτουργήμα.

(33) Ὅπως οἱ Ἀπόστολοι συνήγαγον τὰς πρώτας κοινότητας μέ τό κήρυγμα περὶ Χριστοῦ, μέ τήν τέλεσιν τῆς εὐχαριστίας, μέ τήν καθοδήγησιν τῶν βαπτισμένων εἰς ἀξίους κοινωνίαν μέ τόν Χριστόν καί μεταξύ των, κατὰ τόν αὐτόν τρόπον καί ὁ ἐπίσκοπος, κατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος,

συνεχίζει νά κηρύττῃ τό αὐτό Εὐαγγέλιον, νά προῖσταται τῆς αὐτῆς Εὐχαριστίας, νά διακονῇ τήν ἐνότητα καί τόν ἁγιασμόν τῆς αὐτῆς κοινότητος. Ἀποβαίνει, τοιουτοτρόπως, ἡ εἰκὼν τοῦ διακονούντος Χριστοῦ ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν του.

(34) Ἐπειδὴ ἡ 'Εκκλησία φανεροῦται πλήρως κατὰ τήν Θεῖαν Εὐχαριστίαν, ὁ ρόλος τοῦ ἐπισκόπου καί τοῦ πρεσβυτέρου ἐκδηλοῦται καί αὐτός πλήρως κατὰ τήν τέλεσιν τῆς Εὐχαριστίας.

(35) Πράγματι, ἐάν εἰς τήν εὐχαριστίαν οἱ πιστοὶ ἡμποροῦν νά προσφέρουν ἑαυτοὺς μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὡς βασιλεῖον ἱεράτευμα, πράττουν τοῦτο χάρις εἰς τήν ἐνέργειαν τῆς ἱερωσύνης, ἡ ὁποία καθιστᾷ παρόντα ἐν μέσῳ αὐτῶν τόν ὕδιν τόν Χριστόν, κηρύττοντα τόν Λόγον καί ἱερουργοῦντα, διά νά γίνῃ διά τοῦ Πνεύματος ὁ ἅρτος καί τό ποτήριον σῶμα καί αἷμα αὐτοῦ, διά τῶν ὁποίων τοὺς ἐνσωματοῖ εἰς ἑαυτόν, καί χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς τήν ζωὴν του. Ἐπὶ πλέον, ἡ προσευχή καί ἡ προσφορά τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐνσωματωμένος εἰς τόν Χριστόν, εἶναι οἷονεῖ ἀνακεφαλαίωμένα εἰς τήν εὐχαριστιακὴν προσευχὴν τοῦ ἐπισκόπου καί εἰς τήν ὑπ'αὐτοῦ προσφορά τῶν ὁρῶν.

(36) Ἡ εὐχαριστία καθιστᾷ τοιουτοτρόπως πραγματικὴν τήν ἐνότητα τῆς χριστιανικῆς κοινότητος. Φανερῶνται ἐπίσης τήν ἐνότητα ὅλων τῶν 'Εκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι τελοῦν αὐτήν ἐν ἀληθείᾳ, καί ἐπὶ πλέον τήν διά τῶν αἰώνων ἐνότητα αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς μέχρι σήμερον. Ἐν τῷ Πνεύματι συνάπτει αὐτὴ, πέραν τῆς ἱστορίας, τήν μεγάλην χορείαν τῶν συνηγμένων πέριξ τοῦ Ἄμνου ἀποστόλων, μαρτύρων, ὁμολογητῶν ὅλων τῶν χρόνων. Τοιουτοτρόπως ἡ εὐχαριστία, κεντρικὴ πράξις τοῦ ἐπισκοπικοῦ λειτουργήματος, καθιστᾷ ἥδη παρόντα τόν μέλλοντα αἰῶνα: τήν ἐν κοινωνίᾳ συνηγμένην 'Εκκλησίαν, προσφερομένην τῷ Πατρὶ διά τοῦ Υἱοῦ ἐν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι.

(37) Τοιουτοτρόπως, ὁ προεστὴς τῆς εὐχαριστίας φέρει τήν εὐθύνην νά διαφυλάττῃ τήν κοινότητα ἐν τῇ πιστότητι πρὸς τήν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων, καί νά καθοδηγῇ αὐτήν εἰς τήν καινὴν ζωὴν. Αὐτός εἶναι ὁ διάκονος καί ὁ ποιμὴν αὐτῆς. Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ἐπίσης ὁ δὴγός ὅλης τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς τοπικῆς αὐτοῦ 'Εκκλησίας καί κατὰ τό παράδειγμα αὐτοῦ καθίσταται αὕτη κοινότης προσευχῆς. Αὐτός προῖσταται τῆς δοξολογίας τῆς καί τῆς ἐντενύξεως τῆς, ὁ ὕδιος δέ προσεύχεται ἀκαταπαύστως δι'ὅλους ἐκείνους τοὺς ὁποῖους ἐνελπιστεύθῃ εἰς αὐτόν ὁ Κύριος, ἔχων συνείδησιν ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος δι' ἓνα ἕκαστον τούτων πρὸ τοῦ βήματος τοῦ Θεοῦ.

(38) Ἔργον του εἶναι ἐπίσης ἡ μέριμνα διά τήν μετάδοσιν εἰς τόν λαόν του, μέ τό κήρυγμα καί τήν κατήχησιν, τοῦ αὐθεντικοῦ περιεχομένου τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ παραδοθέντος "ἐφάπαξ" εἰς τοὺς ἀποστόλους. Αὐτός, πράγματι, εἶναι ὁ κατ'ἐξοχὴν ὑπεύθυνος διά τήν καταγγελίαν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐντός τῆς ἐπισκοπῆς του.

(39) Αὐτός ἐπίσης φέρει τήν εὐθύνην νά καθοδηγῇ τόν λαόν τοῦτον εἰς τήν ἀγγελίαν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίας πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καί εἰς μαρτυρίαν ἐνσαρκοῦσαν αὐτήν τήν ἀγγελίαν. Ἐπομένως, ἔργον του εἶναι νά διοική τήν 'Εκκλησίαν του κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε αὕτη νά παραμένῃ πάντοτε πιστὴ εἰς τήν κλήσιν τῆς καί εἰς τήν ἀπορρέουσιν ἐξ αὐτῆς ἀποστολήν. Εἰς ὅλα αὐτά, παραμένει μέλος τῆς 'Εκκλησίας κεκλημένον εἰς ἁγιότητα καί ἐξαρτώμενον ἀπὸ τό σωτηριώδες λειτουργήμα αὐτῆς τῆς 'Εκκλησίας, ὅπως ὑπενθυμίζει τοῦτο ὁ ἱερός Ἀγούστίνος εἰς τήν κοινότητά του: "Ὑμῖν μὲν εἰμι ἐπίσκοπος, σὺν ὑμῖν δ'εἰμι χριστιανός". Κατὰ τήν

χειροτονίαν ὁ ἐπίσκοπος ταυτίζεται πρὸς ὁλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν, ὁμολογῶν ἐπισήμως τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ καθίσταται οὕτω πατήρ, ἐν ᾧ μέτρῳ ἔχει καταστή διὰ τῆς ὁμολογίας υἱὸς αὐτῆς. Εἶναι οὐσιώδεις διὰ τὸν ἐπίσκοπον νὰ εἶναι πατήρ τοῦ λαοῦ του.

(40) Ὡς διαδόχοι τῶν Ἀποστόλων οἱ ἐπίσκοποι εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν κοινωνίαν ἐν τῇ ἀποστολικῇ πίστει καὶ τὴν πιστότητα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ζωῆς.

(41) Ὁ ρόλος τοῦ ἐπισκόπου εὐρίσκει τὴν πληρότητά του εἰς τὴν προεδρίαν τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως. Οἱ πρεσβύτεροι συγκροτοῦν τὸν σύλλογον, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἱερουργίαν ταύτην τὸν περιτοίχει. Ἀσκοῦν τὰ καθήκοντα τὰ ὁποῖα ὁ ἐπίσκοπος ἀναθέτει εἰς αὐτούς, εἰς τὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων, τὴν διδασκαλίαν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν διοίκησιν τῆς κοινότητος. Ὡς πρὸς τὸν διάκονον, αὐτὸς εἶναι προσδεδεμένος εἰς τὴν διακονίαν τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ὑπηρετεῖ ὡς σύνδεσμος μεταξύ αὐτῶν καὶ τῆς ὁμηγύρεως τῶν πιστῶν.

(42) Ὁ πρεσβύτερος, ὁ ὁποῖος χειροτονεῖται ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον καὶ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτόν, ἀποστέλλεται εἰς ἐνοριακὴν κοινότητα διὰ νὰ καταστή ποιμὴν τῆς: προΐσταται τὴν εὐχαριστίαν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου (τὸ ὁποῖον εἶναι καθηγιασμένον ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον), εἶναι λειτουργὸς τῶν μυστηρίων ἐν τῇ κοινότητι, κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον καὶ κατηχεῖ, εὐθύνεται διὰ τὴν διαφύλαξιν ἐν τῇ ἐνότητι τῶν χαρισμάτων τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ· ἐμφανίζεται ὡς ὁ τακτικὸς λειτουργὸς τῆς τοπικῆς εὐχαριστιακῆς κοινότητος, ἡ δ' ἐπισκοπὴ καθίσταται τοιοῦτοτρόπως κοινωνία εὐχαριστιακῶν κοινότητων.

(43) Τὸ λειτούργημα τοῦ διακόνου ἀσκεῖται ὡς βοηθητικὸν τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ πρεσβυτέρου εἰς τὴν λειτουργίαν, τὸν εὐαγγελισμόν καὶ τὸ φιλανθρωπικὸν λειτούργημα.

Δ. Ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ

(44) Τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ λειτούργημα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων παραμένει ἐνεργὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἡ ἐνέργεια αὕτη διανοίγει, διὰ τοῦ Πνεύματος, τὸν ἐρχόμενον κόσμον, ἐν πιστότητι πρὸς ὅσα οἱ ἀπόστολοι μετέδωκαν περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ.

(45) Ἡ σπουδαιότης αὐτῆς τῆς διαδοχῆς ἔγκειται ἀκόμη εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ ἀποστολικὴ παράδοσις ἀφορᾷ εἰς τὴν κοινότητα καὶ ὅχι μόνον εἰς μεμονωμένον ἄτομον, χειροτονηθέν εἰς ἐπίσκοπον. Ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ μεταδίδεται μέσῳ τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ("ἐν ἐκάστη πόλει" κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Καίσαρος Εὐσεβίου· "βάσει τῆς κατὰ τὴν διδασκαλίαν ὁμαιμοσύνης των" κατὰ τὸν Τερτυλλιανόν, ἐν De praescriptione, 32,6). Πρόκειται περὶ διαδοχῆς προσώπων ἐν τῇ κοινότητι, διότι ἡ **Μία Ἁγία** εἶναι κοινωνία τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὅχι μεμονωμένων ἀτόμων. Αὐτὸ σημαίνει ὁ συμβολισμὸς τῆς καθέδρας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Εἰς τὸ μυστήριον τοῦτο τῆς κοινωνίας τὸ ἐπισκοπικὸν λειτούργημα ἐμφανίζεται ὡς ἡ ἐστία τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς.

(46) Συμφώνως πρὸς ὅσα ἤδη εἴπομεν ἐν Μονάχῳ, "ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ ἐκφράζει κατὰ περισσώτερον ἀπὸ μίαν ἀπλὴν μεταβίβασιν ἐξουσιῶν. Εἶναι διαδοχὴ ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἡ ὁποία εἶναι μάρτυς τῆς ἰδίας ἀποστολικῆς πίστεως καὶ ἡ ὁποία εὐρίσκειται εἰς κοινωνίαν μὲ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας πού καὶ αὐταὶ εἶναι μάρτυρες τῆς ἰδίας ἀποστολικῆς πίστεως. Ἡ 'καθέδρα' διαδοραματίζει σπουδαῖον ρόλον διὰ τὴν ἔνταξιν τοῦ ἐπισκόπου εἰς τὸ κέντρον τῆς

ἐκκλησιαστικῆς ἀποστολικότητος" (Κείμενον Μονάχου Β,4). Διευκρινίζομεν ὅτι, ὁ ὅρος "καθέδρα" χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα ὡς σημαίνων τὴν παρουσίαν τοῦ ἐπισκόπου εἰς κάθε τοπικὴν Ἐκκλησίαν.

(47) "Ἀφ' ἑτέρου ὁ ἐπίσκοπος, ἀφοῦ χειροτονηθῇ, καθίσταται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ὁ ἐγγυητῆς τῆς ἀποστολικότητος, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὴν ἐκπροσωπεῖ ἐντός τῆς κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ σύνδεσμός τῆς μὲ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ του, οὐδεμία εὐχαριστία ἡμπορεῖ νὰ τελεσθῇ ἐν ἀληθείᾳ παρ' ὅταν αὐτός, ἢ πρεσβύτερος εὐρισκόμενος εἰς κοινωνίαν μὲ αὐτόν, προεξάρχη αὐτῆς. Αὕτη εἶναι ἡ ἐννοία τῆς μνείας του κατὰ τὴν ἀναφοράν" (Αὐτόθι).

(48) "Ἡ σύνδεσις πρὸς τὴν ἀποστολικὴν κοινωνίαν ἐνώνει τὸ σύνολον τῶν ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι ἐγγυῶνται τὴν ἐπισκοπὴν τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς τὸν σύλλογον τῶν ἀποστόλων" (Αὐτόθι Γ,4). Κατ' αὐτόν τὸν τρόπον, οἱ ἐπίσκοποι εἶναι ἐρριζωμένοι εἰς τὸ "ἐφάπαξ" τοῦ ἀποστολικοῦ συλλόγου, διὰ τοῦ ὁποῖου τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μαρτυρεῖ τὴν πίστιν. Πράγματι, ὡς θεμέλιοι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ δώδεκα εἶναι μοναδικοί. Ἐν τούτοις, ἔπρεπε καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι νὰ καταστήσουν ὁρατὴν τὴν ἀναντικατάστατον παρουσίαν των. Τοιοῦτοτρόπως, θὰ ἐξησφαλίζετο ὁ σύνδεσμος κάθε κοινότητος τόσο μὲ τὴν ἀρχικὴν κοινότητα, ὅσον καὶ μὲ τὴν ἐσχατολογικὴν κοινότητα.

(49) Διὰ τῆς χειροτονίας του κάθε ἐπίσκοπος καθίσταται διάδοχος τῶν Ἀποστόλων, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς ὁποίας προκάθεται ἢ τὰ πρεσβεῖα τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς μεταξύ τῶν ἄλλων τοπικῶν ἐκκλησιῶν.

(50) Ὁ ἐπίσκοπος, ἀφοῦ ἐνσωματωθῇ εἰς τὸν σύλλογον ἐκείνων εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐμπιστευμένη ἡ ἰδιαίτερα εὐθύνη τοῦ λειτουργήματος τῆς σωτηρίας, καὶ, ἀφοῦ κατασταθῇ τοιοῦτοτρόπως ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν ἀποστόλων, ὀφείλει νὰ μεταδίδῃ τὴν διδασκαλίαν των καὶ νὰ ὁμοιωθῇ πρὸς αὐτούς ἐν τῇ ζωῇ του. Ὁ Λουγδούνου Βίρηναιος λέγει τὰ ἑξῆς: "Ὁ γὰρ τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ ἐτέθη, ἐκεῖ μαθεῖν δεῖ τὴν ἀλήθειαν, παρ' οἷς καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαδοχὴ καὶ τὸ ὑγιές καὶ ἀκατάγνωστον τῆς ἀνατροπῆς καὶ τὸ ἀκατήλεον βασικῶν καθηκόντων τοῦ ἐπισκόπου συγκαταλέγεται καὶ ἐκεῖνο συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον οὗτος ὀφείλει νὰ εἶναι, διὰ τοῦ Πνεύματος, μάρτυς καὶ ἐγγυητῆς τῆς πίστεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ του καὶ ὄργανον τὸ ὁποῖον διατηρεῖ αὐτὴν ἐν τῇ ἀποστολικῇ πιστότητι. Ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ εἶναι ἐπίσης διαδοχὴ τῶν κόπων καὶ παθῶν τῶν ἀποστόλων πρὸς διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ προστασίαν τοῦ λαοῦ πού εἶναι ἐμπιστευμένος εἰς κάθε ἐπίσκοπον. Κατὰ τὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ εἶναι καὶ διαδοχὴ ἔργων ἐλέους καὶ συναντιλήψεως, προστασίας τῶν ἀδυνάτων, διαρκούς προσσχῆς πρὸς τοὺς λαχόντας πιστούς, τοῦ ἐπισκόπου ἀποβαίνοντος οὕτω τύπου τοῦ ποιμνίου (πρβλ. Α' Πέτρ. 5,1-4· Α' Κορ. 4,11· Α' Τιμ. 4,12· Τίτ. 2,7).

(51) Ἔργον ἐπίσης τοῦ ἐπισκόπου εἶναι ἡ διάρθρωσις καὶ ὁργάνωσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς μὲ τὰς διακονίας καὶ ὑπηρεσίας τῆς. Πρέπει ἐπίσης νὰ ἐπισκοπῇ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀσκήσουν ὑπεύθυνον ἔργον ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ. Ἡ ἀδελφικὴ κοινωνία ἀπαιτεῖ, ὅπως ὅλα τὰ μέλη, κληρικοὶ ἢ λαϊκοί, ἀκούουν οἱ μὲν τοὺς δέ, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

(52) Κατὰ τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας τῆς, ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Ἀνατολήν καὶ εἰς τὴν Δύσιν ἐγνώρισε διαφόρους μορφὰς ἀσκήσεως τῆς κοινωνίας μεταξύ τῶν

ἐπισκόπων: διὰ τῶν ἐπιστολιμαίων ἀνταλλαγῶν, διὰ τῶν ἀμοιβαίων ἐκκλησιαστικῶν ἐπισκέψεων καὶ κυρίως διὰ τῆς συνοδικῆς ζωῆς. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἤδη αἰώνων καθιερώθη κάποια διάκρισις καὶ ἱεράρχησις μεταξύ ἀρχαιότερων κατὰ τὴν Ἱδρυσιν Ἐκκλησιῶν καὶ νεωτέρων κατὰ τὴν Ἱδρυσιν τοιούτων, μεταξύ μητέρων Ἐκκλησιῶν καὶ θυγατέρων Ἐκκλησιῶν, μεταξύ Ἐκκλησιῶν μειζόνων πόλεων καὶ Ἐκκλησιῶν περισσότερον περιφερειακῶν. Ἡ ἱεράρχησις ἢ τάξις αὐτῇ εὖρε συντόμως τὴν κανονικὴν τῆς ἔκφρασιν, διατυπωθεῖσαν ὑπὸ τῶν συνόδων, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τοὺς κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν ἀποδεκτοὶ ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Πρόκειται ἐνταῦθα κατὰ κύριον λόγον περὶ τῶν κανόνων ς' καὶ ζ' τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Συνόδου (325), τοῦ κανόνος γ' τῆς Β' ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικῆς Συνόδου (381), τοῦ κανόνος κη' τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου (451), καθὼς ἐπίσης τῶν κανόνων γ', δ' καὶ ε' τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου (343) καὶ τοῦ κανόνος α' τῆς ἐν τῷ Ναῶ τῆς Ἀγίας Σοφίας Συνόδου (879-880). Ἄν καὶ αὐτοὶ οἱ κανόνες δὲν ἡρμηνεύθησαν πάντοτε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν, ἐν τούτοις ἀνήκουν εἰς τὴν κληρονομίαν τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κανόνες αὐτοὶ ἀπένειμαν, ἐν τῇ ὁργανώσει τῆς συνοδικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, θέσιν καὶ προνομίας ἀνεγνωρισμένας εἰς τοὺς ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι κατεῖχον ὠρισμένας μητροπολιτικὰς ἢ μερίζονας ἐδρας. Τοιουτοτρόπως, διεμορφώθη ἡ πενταρχία: Ρώμη, Κωνσταντινούπολις, Ἀλεξάνδρεια, Ἀντιόχεια καὶ Ἱεροσόλυμα, ἃν καὶ μέ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἐνεφανίσθησαν καὶ ἄλλοι, ἐκτός τῆς πενταρχίας, ἀρχιεπίσκοποι, μητροπολίται, προκαθήμενοι καὶ πατριάρχαι.

(53) Ὁ συνοδικὸς χαρακτήρ τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἔργου ἐξεδηλοῦτο πρό παντός κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφεώρων εἰς περισσοτέρας τοπικὰς Ἐκκλησίας ἢ εἰς τὸ σύνολον τῶν Ἐκκλησιῶν. Τοιουτοτρόπως, εἰς κάθε περιοχὴν ὁργανώθησαν οἱ διάφοροι τύποι τῶν τοπικῶν ἢ ἐπαρχιακῶν συνόδων καὶ τῶν ἐπισκοπικῶν διασκέψεων. Αἱ μορφαὶ τῶν διέφερον ἴσως κατὰ τόπους καὶ ἐποχάς, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ τῶν ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ φανερώσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ καρποφόρον τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς κοινῆς δράσεως τῶν ἐπισκόπων ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ἀνεγνώριζον ὡς πρῶτον μεταξύ τῶν. Πράγματι, κατὰ τὸν κανόνα λδ' τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς τὴν κανονικὴν παράδοσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας, ὁ πρῶτος τῶν ἐπισκόπων δὲν ἀποφασίζει εἰμὴ ἐν συναινέσει μὲ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἀποφασίζουν ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ πρώτου.

(54) Εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, αἱ ὁποῖαι συνήλθον εἰς κρισίμους περιστάσεις, οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας, μὲ ὑπερτάτην ἐξουσίαν, ἀπεφάσισαν ἀπὸ κοινοῦ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι περὶ τῆς πίστεως καὶ ἐθέσπισαν τοὺς κανόνες πρὸς παγίωσιν τῆς Παραδόσεως τῶν ἀποστόλων εἰς περιστάσεις ἱστορικὰς, αἱ ὁποῖαι ἠπέλουν ἀμέσως τὴν πίστιν, τὴν ἐνότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἁγιασμοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔθετον δὲ εἰς κίνδυνον αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν πιστότητά της πρὸς τὸν Ἰδρυτὴν τῆς Ἰησοῦν Χριστόν.

(55) Ἐν τῇ προοπτικῇ ταύτῃ τῆς κοινωνίας μεταξύ τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν θά ᾔτο δυνατὴ ἡ ἐξέτασις τοῦ θέματος τοῦ πρωτείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθόλου καὶ εἰδικώτερον τοῦ πρωτείου τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ σοβαρὰν μεταξύ ἡμῶν διαφορὰν καὶ τὸ ὁποῖον θά συζητηθῇ προσεχῶς.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 19ο - ΑΡΙΘΜ. 405

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1988

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

- Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες Τσεχοσλοβακίας καὶ Φιλανδίας 2
- Ὁλοκληρώνεται ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς καμένης πτέρυγος τοῦ Πατριαρχικοῦ Μεγάρου 3
- Ἐγκαίνια τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων 3

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ἀντιπροσωπεία ἀρμοδίων ἐπὶ τῶν θρησκευμάτων τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως στὸ Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Σαμπεζύ 4
- Ἡ Ἐπετηρὶς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸ Βέλγιο 5
- Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Πατριάρχου Αἰθιοπίας 6
- Πρόοδοι στὸ διάλογο Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων μὴ Χαλκηδονίων καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας 7
- Συνάντησις τῆς Ἐπιτροπῆς "Πίστις καὶ Τάξις" τοῦ Π.Σ.Ε. στὴ Βοστώνη 8

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- "Οἱ θησαυροὶ τῆς Μονῆς Πάτμου". Πανηγυρικός τόμος τῆς "Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν" 9

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 11

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
TÉLÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSÝ, 1202 CHAMBÉSÝ-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευμένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλὴν ἐνδείξει τῆς προελεύσεως.